
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Hälften av Sveriges kommuner saknar landsbygdsstrategi
- Förändringarna i kommun- och servicestrukturerna skall ske utifrån lokala initiativ och lokala beslut – Kommunförbundet
- ”Ingen verkar ha klart för sig vart vi är på väg” – stadsdirektör Mikael Jakobsson om kommunreformen
- Det bästa med YTR är nätverket självt
- ”Åländska Köksmanifestet” presenterades på matmässa
- Läs även detta: *Pilotprojekt möjliggör videokontakt mellan medborgare och myndigheter *Lokal påverkan och boendet på agendan då byafolket samlas till nationella konferensdagar i Riihimäki *Aktion Österbotten håller projektledarträff i Malax *Nya möten och spännande dialoger på Nordivalen 2012 i Vasa

---

Cit: **”There is trouble ahead!”**

Stadsdirektören i Jakobstad Mikael Jakobsson som citerar en engelsk fras angående ett eventuellt misslyckande med kommunstrukturreformen med inskränkt kommunala uppgifter (Vasabladet 8.5).

”Leader skulle kunna användas till och med tre- eller femfalt mer än vad det görs i dag.”

Landsbygdsrådet och Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) avgående generalsekreterare Eero Uusitalo som menar att Leader är ett effektivt medel för landsbygdsutveckling. Uusitalo höll öppningstalet och föreläste om landsbygds politikens långa väg under YTR:s projekt- och nätverksdagar i Tammerfors 19-20.4 (fritt översatt från text på Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens hemsida, http://www.maaseutupolitiikka.fi/viestinta/uutiset/ytr_n_hienoin_saavutus_on_verkost_o_itse.html).

”Landsbygdsriksdagen kan bidra till att förståelsen och intresset för livet på glesbygden ökar – kanske t.o.m. så mycket att ytterligare några väljer att bli en av oss.”

Nina Söderlund, holmtok från Nagu och ordförande för ledningsgruppen för Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, i Landsbygdsriksdagstidningen som utkommer i juni och utges inför den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen i Skärgårdscentret Korpoström 6-7.10.

HÄLFTEN AV SVERIGES KOMMUNER SAKNAR LANDSBYGDSTRATEGI

Större delen av Sverige är landsbygd och efterfrågan på landsbygdens resurser ökar, men trots

ökningen saknar nästan hälften (48 procent) av Sveriges kommuner en strategi för landsbygdsutveckling. I många kommuners översiktsplaner saknas framförhållning och rekommendationer om hur landsbygdens mark kan och bör användas. Det här visar en enkätundersökning som genomförts av Sveriges lantbruksuniversitet inom ramen för nationella Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp Fysisk planering. Från slutet av år 2009 till början av detta år har nationella Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för fysisk planering på olika sätt arbetat för att nå kommunala politiker och planerare med budskapet – Börja planera i era landsbygder! Gruppen har arbetat utifrån två parallella spår: VARFÖR planering i landsbygder och HUR planera i landsbygder? Arbetet har resulterat i en motivationsfilm, en fiktiv artikel (om hur det kan se ut i den bästa av världar), en enkätundersökning, en debattartikel, samt sex lärande kommunexempel. Uppgifterna är från svenska Landsbygdsnätverkets hemsida och finns med länkar under adressen <http://www.landsbygdsnätverket.se/huvudomraden/omnatverket/arbetsgrupper/fysiskplanering/landsbygder.4.5586fdf512e8fc79a8480002513.html>.

FÖRÄNDRINGARNA I KOMMUN- OCH SERVICESTRUKTURERNA SKALL SKE UTIFRÅN LOKALA INITIATIV OCH LOKALA BESLUT – KOMMUNFÖRBUNDET

Den 3 maj gav Kommunförbundets styrelse med rösterna 10-5 sitt utlåtande om utredningen av arbetsgruppen för kommunalförvaltningens struktur, som tillsatts av finansministeriet. Kommunförbundet anser det vara speciellt viktigt att den nya strukturlagen erbjuder alternativa lösningar som beaktar de regionala särförhållandena, samt att ett alternativ även är att samarbetet utvecklas mellan kommunerna i de regioner där det inte är möjligt att bilda starka primärkommuner. Många kommuner har upplevt att det har varit svårt att kommentera strukturgruppens förslag, då det inte finns uppgifter om utredningsarbetet kring social- och hälsovårdstjänsterna eller om utvärderingen av kommunernas uppgifter. Man har inte heller haft tillräckligt med tid att diskutera alternativa lösningar med grannkommunerna. Kommunförbundet framhåller betydelsen av en ny remissbehandling under sommaren och hösten. Kommunerna anser att utredningen inte granskar alla områden som är viktiga med tanke på kommunernas verksamhet – kommunernas samarbete har inte beaktats i tillräcklig mån när det gäller tillhandahållandet av

basservicen, och inte har kommunerna roll som demokratiska ledda lokalsamhällen, utvecklare av regionernas näringsliv och som aktiverare av medborgarverksamheten på lokalplanet beaktats i tillräcklig utsträckning. Kommunförbundet har gjort en egen sammanfattning av kommunernas utlåtanden:

Kommunerna anser att det är nödvändigt att trygga ett kommunbaserat servicesystem. De bedömer att det finns ett behov av att utveckla servicen, men kommunerna har ändå olika syner på behovet av en revidering av kommunstrukturerna och dess mål.

Stora städer och landskapscentrumen betonar nödvändigheten av en enhetlig samhällsstruktur och en starkare regional konkurrenskraft. Kranskommunerna betonar en resultatrik serviceproduktion och vikten av samarbetet med centralorterna. Från de regionala centralorternas synvinkel är det synnerligen viktigt att trygga främjandet av regionens näringsverksamhet. I landsbygdsdominerade kommuner, kommuner med långa avstånd och skärgårdskommuner är det särskilt närservicens framtid som oroar. Det är viktigt att de språkliga rättigheterna tryggas i tvåspråkiga kommuner.

Finansministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för beredning av en strukturlag för kommunreformen, och i enlighet med uppdraget skall gruppen även utvärdera effekterna av reformen. Men tiden är knapp, så förhandsbedömningen av effekterna blir mycket bristfällig. Kommunförbundet föreslår att en mångsidig förhandsbedömning görs av de möjliga alternativen att genomföra reformen i de olika regionerna, där viktiga delfaktorer i förhandsbedömningen är effekterna på kommuninvånarna, demokratin, organisationen, personalen, den lokala ekonomin, näringslivet och de språkliga rättigheterna, samt att en realistisk bedömning av sammanslagningskostnaderna också behöver göras. Kommunförbundet anser att en naturligare tidpunkt för reformen är ingången av år 2017, när den nya fullmäktigeperioden inleds. *Uppgifterna är från webbplatsen Kommunerna.net och finns på <http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2012/05/Sidor/forandringsarna-bor-utga-fran-kommunerna.aspx>. Utlåtandet finns (på finska) under adressen http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2012/05/20120503kommunstrukturutredning/120503_VM_lausunto_lopullinen.pdf.*

”INGEN VERKAR HA KLART FÖR SIG VART VI ÄR PÅ VÄG” – STADSDIREKTÖR MIKAEL JAKOBSSON OM KOMMUNREFORMEN

Det långsiktiga perspektivet glöms lätt bort i kampen om en kortsiktig politisk vinning, en perspektivförvrängning som blir uppenbar i kommunstrukturreformen. I stället för att fokusera på de stora samhällsomvälvande frågorna, t.ex. demografin och hur vi kan tackla den, har debatten slirat ner i hjulspår där nuläget och den kortsiktiga politiska nyttan dominerar. Kännetecknande för sådana här debatter är att man ser till nuläget och att en framtidsanalys lyser med sin frånvaro. Om kommunreformen rasar ihop, måste man ställa sig frågan – vad får vi i stället? I nuvarande debatten glömmes man lätt bort alternativet. Ifall den nuvarande kommunreformen imploderar, så har utmaningarna inte försvunnit någonstans, utan den demografiska utmaningen är kvar, och de ekonomiska utmaningarna med skuld kris och en period av långsam tillväxt (i bästa fall) har inte heller försvunnit någonstans. Misslyckas kommunstrukturreformen är social- och hälsovårdsdistrikten runt hörnet. Då kan upp till 60 procent av

kommunernas budgetar föras till distrikt med ca 250 000 invånare. Efter en sådan operation ser kommunfältet helt annorlunda ut än i dag. Efter social- och hälsovårdsdistrikten ligger det också nära till hands att man plockar bort markanvändningsmonopolet från kommunerna, vilket minister Virkkunen helt öppet förde fram på kommunstrukturseminarierna runt om i landet. Andra stadiets gymnasieutbildning och yrkesutbildning torde i ganska snabb ordning följa efter, och sedan är steget kort till att göra ingrepp i kommunernas beskattningsrätt o.s.v. Det som lämnar kvar åt de demokratiskt valda beslutsfattarna, är något helt annat än i dagens kommun – en stympad Potemkuliss – men formellt är fortfarande den egna lilla kommunen kvar. Om man vill detta så okej, men då skall man heller inte beklaga sig i framtiden att kommunerna saknar inflytande. Chansen fanns år 2012, men man sumpade den. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av stadsdirektören för Jakobstad Mikael Jakobsson, i Vasabladet (8.12).*

”Paradoxalt nog är många beredda att rädda den egna kommunen genom att i praktiken ta livet av sin egen kommun.”

DET BÄSTA MED YTR ÄR NÄTVERKET SJÄLVT

Det största som Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) åstadkommit, är det landsbygdspolitiska systemet, vilket är lätt att även ”exportera” till utlandet, konstaterade ordföranden Eero Uusitalo i sitt tal under Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) projekt- och nätverksdagar 19-20.4 i Tammerfors. Uusitalo tillade att en annan stor sak som uppnåtts, är Leader-metodens introducerande i Finland. Leaders betydelse har ökat kraftigt och man talar redan om ett mångfinansierat Leader. Andra betydelsefulla saker som YTR åstadkommit är bestående effekter av projekt på landsbygden, samt inrättandet av landsbygdsprofessorer och dess kunskapsnätverk. YTR är föregångare i ett nätverksbaserat arbetssätt, vilket t.o.m. ministerierna erkänner. Även temagrupsarbetet som YTR använder och den tematiska beredningen har varit ny och annorlunda arbetssätt i den offentliga förvaltningen. Hilka Vihinen berättade att man nu håller på med det sjätte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet för åren 2014-2020. Programmet skrivs i arbetsgrupper och meningen är att det i juni skall tillställas ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling för godkännande. Det här har redan planerats i ungefär ett år, och nu pågår regionala framtidsworkshopar. Teman som framgår ur helhetsprogrammet, som utbildningens och arbetskraftsbehovets mötande och medborgarorganisationernas roll, behandlades även i nätverksträffens workshopar, inom vilka man strävade efter att utveckla åtgärdsförslag. Man diskuterade också landsbygdens utveckling i framtiden i en paneldiskussion, samt tog del av projektframställningar med teman för miljö och boende – landsbygdens energi-akademi och en hållbar energiförsörjning som regional påverkan. Det viktigaste med tillställningen var ändå att få nationella och EU-landsbygdspolitiska utvecklare samlade och skapa öppen atmosfär för diskussion. *Uppgifterna är från en text (på finska), skriven av Pipsa Salolammi, på YTR:s hemsida,*

Nätverksträffen och Uusitalos avskedsfest drog fullt hus. Foto: Pipsa Salolammi

http://www.maaseutupolitiikka.fi/viestinta/uutiset/ytr_n_hienoin_saavutus_on_verkosto_itse.html

”ÅLÄNSKA KÖKSMANIFESTET” PRESENTERADES PÅ MATMÄSSA

Trenden med närproducerade produkter har nu nått Åland på många olika nivåer, vilket visades av det stora intresset för åländska produkter på matmässan *Närproducerat Åland* som arrangerades av Ny Nordisk Mat på Åland 18.4. Under mässan visade 25 livsmedelsproducenter upp sina produkter för ca 140 representanter från restauranger, storkök, butiker och logistikföretag. Gästerna var mycket intresserade av det stora utbud av åländska produkter som finns, och också de större logistikföretagen visade ett stort intresse för de åländska produkterna.

Buffé av åländska produkter. Foto: Corinna Sirén

Utställarna var även mycket nöjda och tyckte att matmässan var över förväntan. En tredje dimension av mässan var att producenterna även knöt kontakter och gjorde affärer med varandra. Producenterna uppskattade även programpunkten ”Bonde söker kock”, där de hade speed-dating med gästerna. Som en programpunkt presenterades även det ”Åländska Köksmanifestet”, vilket innehåller följande:

1. Värna om vår ”viliga” Mat
2. Mat efter säsong
3. På Åland skördar vi smaker
4. Åländskt ger välbefinnande – ett mervärde
5. Främja åländskt – stoltheten och historien kring dem
6. Hänsyn till en hållbar produktion
7. Inspirera till ”nytänk” kring både nya råvaror och de traditionella
8. Förening åländskt med impulser utifrån
9. Äta och njuta för en hållbar åländsk hembygd
10. Prata om och bygga broar på ”matåland”

Mässan avslutades med en dignande buffé tillredd av åländska produkter som elever från Ålands Gymnasium Hotell & restaurang hade tillagat. Mässan uppskattades således både av utställare och besökare, och man vill gärna att evenemanget skall bli årligt återkommande. Uppgifterna är från en artikel, *Succé för åländska produkter, vilken skrivits av sekreteraren för Ny Nordisk Mat på Åland Lena Brenner. Artikeln finns under webbadressen http://www.landsbygd.ax/_composer/upload//landsbygdsutveckling/Succ_for_alandska_produkter.pdf.*

LÄS ÄVEN DETTA

Pilotprojekt möjliggör videokontakt mellan medborgare och myndigheter

Pilotprojektet för distansservice möjliggör videokontakt mellan medborgare och myndigheter som arbetar på en annan ort med Södra Österbotten och Mellersta Finland som pilotlandskap. Videokontakten öppnades på 21 samservicekontor 7.5.

Syftet med projektet är att samla in information om kundernas servicebehov, samt att underlätta kundrådgivarnas arbete. I Finland finns ca 200 samservicekontor, där man kan få

både kommunal och statlig service. De centrala aktörerna är kommunerna, Folkpensionsanstalten, polisen, magistraten, arbets- och näringsförvaltningen, samt skatteförvaltningen. Uppgifterna är från en notis i Vasabladet (8.5).

Samservice koncentrerar myndighetstjänster och andra tjänster till ett och samma ställe. Samarbetet mellan kommunen och statliga serviceproducenter gör att man kan trygga mångsidiga tjänster av hög kvalitet både på glesbygden och i tätorterna (webbadressen <http://www.yhteispalvelu.fi/intermin/hankkeet/yp/home.nsf/pages/indexsve>).

Lokal påverkan och boendet på agendan då byafolket samlas till nationella konferensdagar i Riihimäki

Byaverksamhetens nationella konferensdagar, *Kylätoiminnan valtakunnalliset neuvottelupäivät*, hålls i vår på Scandic Hotel Riihimäki i Riihimäki 23-24.5. Tillställningen, som har teman om lokal påverkan och boendet i byar, riktar sig till byaombuden (regionala, subregionala och kommunvisa), samt till motsvarande föreningars förtroendemän och andra tjänstemän. Varje regional byaförening sänder in i förväg, dock senast 18.5, till arrangören Byaverksamhet i Finland rf (sylvia.manninen@kylatoiminta.fi) 1-2 sidor text om sin byaverksamhets nuläge vad gäller lyckanden och svårigheter, samt de närmaste framtidsutsikterna. En sammanfattning av dessa delas sedan ut till alla deltagare under konferensdagarna. Anmälan, som är bindande, görs senast 11.5 till Sylvia Manninen på tel. 02-738 1761 eller på e-mailadress sylvia.manninen@kylatoiminta.fi. Tilläggsuppgifter fås av utvecklingschef Tuomas Perheentupa på mobil 050 592 2726 och av ekonomichef Raija Tuppurainen på mobil 045 133 5391.

Aktion Österbotten håller projektledarträff i Malax

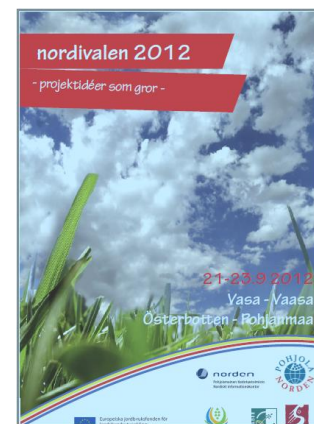
Aktion Österbotten rf, www.aktion.fi, håller en intensiv projekteftermiddag med möjligheter att utbyta erfarenheter och ge feedback för Leaders projektledare och -ägare 11.6 vid Äminne folkpark i Malax. Förutom Aktions info och de beviljade projektens presentationer, tar man bl.a. upp vad som gjorts under innevarande Leader-programperiod 2007-2013 och frågar sig vad man vill ha med i nästa programperiod 2014-2020. Anmälningar görs senast 4.6 kl. 16 till mailadress britt-marie@aktion.fi eller på mobil 0400 124 947.

AKTION ÖSTERBOTTEN

Nya möten och spännande dialoger på Nordivalen 2012 i Vasa

Den 21-23 september ges möjligheten att träffa förenings- och organisationsaktiva ungdomar och vuxna från hela Norden. På Nordivalen skapas nya möten och spännande dialoger mellan ungdomar och vuxna i en mångkulturell nordisk anda, där utgångspunkten är att vi i Norden skall bli bättre på att marknadsföra oss själva och vårt kunnande för att kunna skapa nytta för varandra och andra genom nya projektidéer. I programmet finner man intressanta workshops och besök till kreativa och levande mötesplatser med utrymme för kulturell mångfald i neijden. Mer info, program och anmälan (senast 14.8) finns under webbadress http://www.pohjola-norden.fi/filebank/2665-Nordivalen_program.pdf.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

<p>Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.</p>
